

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Kriminalitet og etniske minoriteter

Opsamling

Nielsen, Trine Ravn; Jensen, Sune Qvotrup; Klement, Christian; Vitus, Kathrine

Publication date:
2019

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Nielsen, T. R., Jensen, S. Q., Klement, C., & Vitus, K. (2019). *Kriminalitet og etniske minoriteter: Opsamling*. Det Kriminalpræventive Råd.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

KRIMINALITET OG ETNISKE MINORITETER

Opsamling

GRUNDLAG FOR OPSAMLINGEN

Denne opsamling beskriver hovedresultaterne fra undersøgelsen 'Kriminalitet og etniske minoriteter – en kortlægning af empiriske mønstre, årsager og forebyggelsesmæssige indsatser'.

Undersøgelsen består af tre delrapporter:

- Delrapport I er en kortlægning af 12 register- eller spørgeskemaundersøgelser, som viser empiriske mønstre.
- Delrapport II bygger på teoretisk og empirisk forskning af årsagsforklaringer
- Delrapport III giver bud på forebyggende indsatser på baggrund af udvalgt, dansk praksis.

Rapporterne er udfærdiget af VA Trine Ravn Nielsen, lektor Sune Qvotrup Jensen, adjunkt Christian Klement og lektor Kathrine Vitus, Aalborg Universitet, med økonomisk støtte fra DKR.

Alle tre delrapporter kan hentes gratis på dkr.dk.

Det Kriminalpræventive Råd

Polititorvet 14
1780 København V
45 15 36 50
dkr@dkr.dk
www.dkr.dk

Marts 2019
Fotos: Skovdal

DKR. nr.: 16-229-0269
ISBN: 978-87-92966-60-5

KRIMINALITET OG ETNISKE MINORITETER

Hvor meget, hvorfor, og hvad kan vi gøre ved det?

Kriminalitet begået af etniske minoriteter er et emne, som fylder meget i medierne og på den politiske dagsorden. De tre delrapporter, som denne opsamling bygger på, viser os et mere nuanceret billede af området, end debatten ofte tegner. Rapporterne kortlægger den forskning, der findes på området, og præsenterer nogle forklaringsmodeller på, hvorfor kriminalitet opstår. Disse forklaringsmodeller er væsentlige for vores forståelse af, dels hvordan samfundet er med til at påvirke minoritetsunges kriminalitet, og dels, hvordan vi kan forebygge kriminaliteten. Opsamlingen afsluttes med tre eksempler på indsatser, som har potentiale i det kriminalitetsforebyggende arbejde.

Hvis denne korte sammenfatning giver lyst til at dykke mere ned i detaljerne omkring statistiske opgørelser, og i hvordan vi kan forebygge kriminalitet blandt etniske minoritetsunge, er der rig mulighed for det i de tre delrapporter, som er udgangspunktet for denne opsamling.

God læselyst.

DEL 1

OPGØRELSE AF KRIMINALITET

Der er i de seneste 13 år kun udgivet 12 studier, der beskæftiger sig med kriminalitetsmønstre hos etniske minoriteter sammenlignet med andre. Det er overraskende, når man tager emnets mediepopularitet og politiske fokus i betragtning. Delrapport I tager udgangspunkt i alle 12 studier.

ETNISKE MINORITETSUNGES KRIMINALITET

Delrapporten ønsker bl.a. at belyse, om etniske minoritetsunge er overrepræsenterede i kriminalitetsstatistikken, men på det foreliggende datagrundlag er det ikke muligt at svare entydigt på dette spørgsmål. De 12 studier rummer store metodiske forskelle, og derfor er det vanskeligt at sammenligne dem på tværs.

Ud fra en vurdering af studierne er delrapportens meget forsigtige konklusion, at unge efterkommere med en ikke-vestlig baggrund formentlig begår mere kriminalitet end sammenlignelige unge med etnisk dansk baggrund. Det gælder også, hvis man statistisk tager højde for en række væsentlige forskelle mellem de to grupper, omend ingen af studierne laver den fulde kontrol. Det er dog vanskeligt at sige præcist, hvor meget mere kriminalitet, der er tale om.

Konklusionen omkring overrepræsentationen gælder primært ældre unge efterkommere fra ikke-vestlige lande, hvor kriminalitetsforskelle mellem dem og andre danske unge ser ud til at være størst. Datagrundlaget gør det endnu mere usikkert at udtale sig om indvandreres kriminalitet set i forhold til andre herboende unges kriminalitet, da der ikke er tilgængelige oplysninger til at kunne foretage den tilstrækkelige, statistiske kontrol til at kunne sammenligne de to grupper. Fx har man ikke oplysninger om forældrenes socioøkonomiske forhold fra de forskellige oprindelseslande.

HOVEDPUNKTER FRA DELRAPPORT I

- Trods metodisk usikkerhed og variation er det sandsynligt, at voksne under 30 år med etnisk minoritetsbaggrund i ukendt omfang er overrepræsenterede i kriminalitetsstatistikken
- Overrepræsentationen falder betragteligt, når der kontrolleres for en række relevante og tilgængelige baggrundsvariabler. Ingen af studierne laver den fulde kontrol
- Unge med minoritetsbaggrund, som begår kriminalitet, er ikke mere kriminelle end andre *sammenlignelige* unge i Danmark
- Overrepræsentationen gælder indtil en vis alder. Når mændene når 24-29-års-alderen, så udlignes forskellen i kriminalitetsniveau for alle grupper og inden for alle kriminalitetsformer.

METODISKE USIKKERHEDER

Forbeholdene i konklusionen skyldes, at der er store metodiske forskelle i de 12 studier. Det er bl.a. forskelligt, hvordan de kortlagte undersøgelser afgrænser grupperne minoritet-majoritet, indvandrere, efterkommere, vestlig-ikke-vestlig eller danskfødt. Samtidig varierer det, om kriminaliteten opgøres i mistanke, sigtelse, dom eller selvrapporteret kriminalitet, og hvor bredt kriminalitet forstås. Nogle studier ser på straffeloven, hvor andre fx beskæftiger sig med færdselsloven eller lov om euforiserende stoffer. Nogle studier handler om unge under 18 år, mens de fleste også angår voksne eller kun voksne. Disse forskelligheder gør studierne svære at sammenligne.

De metodemæssige forskelligheder betyder også, at resultaterne er modstridende. De fleste registerbaserede studier peger generelt på en vis overrepræsentation af forskellig karakter afhængig af gruppedefinition, aldersgruppe og kriminalitetens art, mens alle de selvrapporterede spørgeskemaundersøgelser og en enkelt registerbaseret undersøgelse ikke finder en sammenhæng mellem etnisk minoritetsbaggrund og kriminalitet. De modsatrettede fund gør det svært at konkludere at der er kriminalitetsforskelle mellem de forskellige grupper og eventuelle størrelser og mønstre i disse.

KRIMINOGENE FORHOLD

Kriminologisk forskning viser, at socioøkonomisk baggrund er stærkt sammenhængende med kriminalitet. Ifølge Danmarks Statistik (2017) er etniske minoriteter ringere stillede rent socioøkonomisk end andre danskere, hvilket bl.a. måles i forældres indkomst- og uddannelsesniveau. Særligt minoriteter fra ikke-vestlige lande er ringere stillede.

Det at være dreng og det at være ung er også risikofaktorer for kriminalitet. Derfor vil de studier, som ikke kontrollerer for disse faktorer, ikke overraskende finde en forskel i kriminalitetshyppighed.

Da etniske minoritetsborgere har en lavere gennemsnitsalder, og kriminalitet toppe i ungdomsårene, vil den forskelligartede gruppe alene af den grund optræde mere i kriminalitetsstatistikkerne. En dobbelt så stor andel efterkommere er i den kriminogene aldersgruppe, sammenlignet med indvandrere og øvrige danskere.

For at kunne konkludere noget mere entydigt sikkert om kriminalitetshyppighed anbefales mere forskning, som i højere grad kan sikre repræsentativitet og tilstrækkelig statistisk kontrol. På den måde kan grupperne bedre sammenlignes på lige fod.

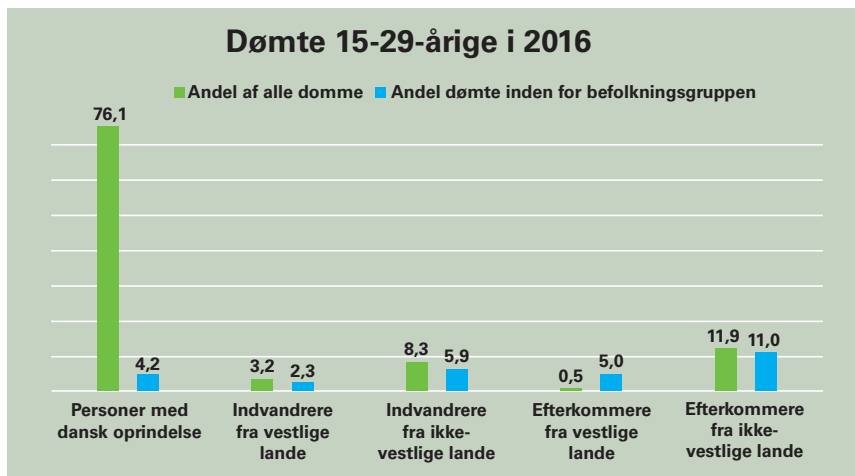
OVERREPRÆSENTATION

Når man taler om overrepræsentation, kan man fejlagtigt forstå det sådan, at etniske minoriteter begår størstedelen af den kriminalitet, der registreres i Danmark. Det er imidlertid ikke tilfældet. Overrepræsentation henviser her til, at etniske minoriteter formentlig begår en større andel af kriminaliteten end andre grupper, hvis man ser på gruppens størrelse.

I de registerstudier, som finder en overrepræsentation af registreret kriminalitet, varierer overrepræsentationen afhængig af, hvilke kriminalitetstyper, befolkningsgrupper, specifikke oprindelseslande, aldre og køn, man kigger på. Overrepræsentation ses i nogle studier at falde med alderen på de unge, så den ved 24-29-årsalderen er helt udlignet. Forskelle i kriminalitet imellem grupperne – uanset de metodiske usikkerheder – angår fortrinsvis registreret voldskriminalitet, færdselslovsovertrædelser og visse seksualforbrydelser.

DØMTE UNGE

Som det fremgår af figuren, der viser domme uden statistisk kontrol, så begås langt størstedelen af kriminaliteten blandt 15-29-årige i Danmark af personer med dansk oprindelse. Gruppen stod for 76 % af dommene i 2016 for en lovovertrædelse af enten straffeloven eller en særlov. 12 % af dommene blev tildelt ikke-vestlige efterkommere og 8 % ikke-vestlige indvandrere, mens de vestlige indvandrere og efterkommere blev tildelt de sidste knap 4 % af dommene i 2016.

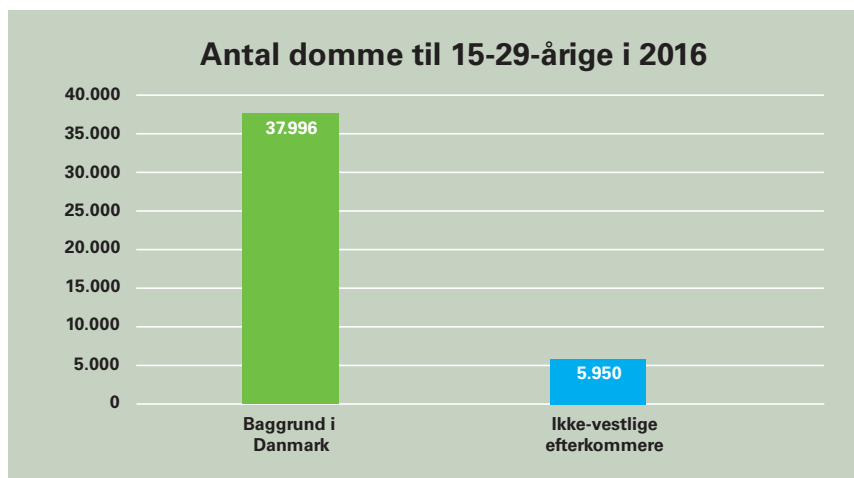

Kilde: Danmarks Statistik, forskernes udregning

Ser man på andelen af dømte inden for den enkelte befolkningsgruppe, så dømmes mellem to og tre gange så mange ikke-vestlige efterkommere sammenlignet med personer med dansk oprindelse. Sammenlignes sidstnævnte gruppe i stedet med indvandrere fra ikke-vestlige lande, så er forskellen mindre.

Antal domme

Figuren viser, hvor mange domme der i 2016 blev tildelt henholdsvis unge med dansk og ikke-vestlig baggrund.

Kilde: Danmarks Statistik, forskernes udregning

Forskellen – overrepræsentationen – i kriminalitet blandt etniske minoriteter handler alene om andelen af kriminelle i en befolkningsgruppe i forhold til gruppens størrelse, og denne overrepræsentation skal derfor ikke forstås sådan, at de etniske minoriteter begår størstedelen af kriminaliteten i Danmark.

SIGTELSE UDEN DOM

Risikoen for at blive opdaget eller meldt til politiet kan være større for etniske minoriteter. Etniske minoriteter anholdes og sigtes oftere, uden at det fører til en dom sammelignet med andre danskere. Studier af politiets praksis peger på, at etniske minoriteter oftere mistænkes og stoppes af politiet, hvilket kan virke ekskluderende og diskriminerende.

DEL 2

ÅRSAGER BAG KRIMINALITETEN

Der kan være flere forskellige forklaringer, hvis en større andel af unge danskere med minoritetsbaggrund registreres for mere kriminalitet end unge med dansk baggrund. Forklaringerne supplerer, snarere end udelukker, hinanden og kan opdeles i seks grupper:

1. **Strukturelle og klassemæssige årsager**
2. **Stempling og diskrimination**
3. **Boligområdets betydning**
4. **Kulturelle forklaringer**
5. **Traumatisering**
6. **Kontrolteoretiske forklaringer.**

1. STRUKTURELLE OG KLASSEMÆSSIGE FORKLARINGER

Her ser man på kriminaliteten som et resultat af ulighed og klassemæssige forskelle. Etniske minoriteter er ofte dårligt stillet rent socioøkonomisk, og den økonomiske ulighed kan betyde, at de unge føler sig mindreværdige og fristes til at tage ulovlige midler i brug for at få samme materielle goder som majoritetsunge. Uligheden kan trække unge med anden etnisk baggrund ind i subkulturelle fællesskaber, hvor andre norm- og værdisystemer gælder. Det kan være mod- eller subkulturer, hvor kriminalitet, som fx, vold bliver anerkendt som et middel til at forsvare sin status.

Forebyggelse

Kriminalitet, som skyldes strukturel og klassemæssig ulighed, kræver også forebyggelsesmæssige løsninger på strukturelt niveau. Det er fx:

- Udligning af den socioøkonomiske ulighed gennem bedre økonomiske muligheder for etniske minoritetsfamilier for at bosætte sig andre steder end i udsatte boligområder
- Større optag af personer med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelses- og arbejdsmarkedet.

Disse forhold ligger typisk uden for det område, kriminalpræventivt arbejde normalt har mulighed for at påvirke.

I mindre skala kan kriminalpræventive indsatser, der øger de unges faglige eller skolemæssige kompetencer, være effektive i forhold til at udligne strukturelle og klassemæssige uligheder på et individuelt niveau. Det kan være lektiehjælp,

mentor- eller tutorordninger og eksamenstræning eller kontakt til uddannelser og virksomheder, som kan give de unge bedre adgang til uddannelser og jobs. En anden måde er at give de unge en mulighed for at tjene penge, der giver dem råd til et forbrug på linje med andre mere velstillede unge. Mange af landets helhedsplaner arbejder fx med fritidsjobs og lomme pengeprojekter, hvor unge med anden etnisk baggrund får tilbudt et arbejde i deres boligområde.

2. STEMPLING OG DISKRIMINATION

Stempling er, når omgivelserne behandler unge med anden etnisk baggrund som ballademagere eller potentielt kriminelle. Denne forskelsbehandling kan medføre, at de unges selvbillede ændres, så de begynder at handle i overensstemmelse med den negative identitet, de har fået tildelt. Der er også en risiko for, at stemplede unge finder sammen og begynder at sætte en ære i de negative egenskaber, de er tillagt – herunder at begå kriminalitet. De unge kan også reagere negativt ud fra en følelse af uretfærdighed, som omgivelsernes forestillinger om deres tilhørsforhold eller boligområde skaber hos dem.

En anden retning kan være, at de unge selv kan have overdrevne forestillinger om, at andre unge, de sammenligner sig med, begår kriminalitet. Denne forestilling kan føre til kriminel adfærd, fordi de unge forsøger at leve op til de erfaringer, de tror, deres jævnaldrende har. Samfundets forestillinger om og behandling af etniske minoritetsunge og deres egne forestillinger om hinanden kan altså være medvirkende årsag til gruppens kriminalitet.

Forebyggelse

De forebyggelsesmæssige indsatser peger først og fremmest i retning af, at vi skal møde alle børn og unge med positive forventninger og ændre negative stereotyper i den måde, etniske minoritetsunge omtales på fx i medierne. Opfatelser og omtale af minoritetsunge generelt som særligt kriminelle og farlige skal forandres, og forskelsbehandling skal undgås og modvirkes.

Professionelt og privat kan man arbejde for inklusion og fair behandling af alle i klassen, nattelivet, klubben, boligområdet mm. og i mødet med politiet. Man kan arbejde bevidst med at give de unge positive forbilleder og selvbilleder for at undgå, at de involveres i negative fællesskaber, der sætter en ære i stemplingen. En anden type indsats kan være at give de unge en stemme gennem forskellige former for kulturelle udtryksformer, hvor de selv formulerer forskellige modfortællinger. Sådanne tiltag vil ofte rumme alle unge fx indenfor et bestemt boligområde, men de kan også være rettet mod unge, man på den ene eller anden måde er bekymret for.

3. BOLIGOMRÅDETS BETYDNING

Boligområder, som er præget af hastig beboerudskiftning, relativ fattigdom eller få beboere, der er tilknyttet arbejds- og uddannelsessystemet, kan have en svækket social kontrol. Her kan der være særlig grobund for subkulturelle fællesskaber, der udvikler normer på tværs af majoritetssamfundets normer og regler. Samtidig viser forskning, at risikoen for selv at begå kriminalitet øges, hvis man vokser op i områder med meget kriminalitet og kontakt til lovovertrædere.

I nogle udsatte bydele danner minoritetsunge og andre unge kriminelle gadefællesskaber, som er tæt knyttet til boligområderne. Gadefællesskaberne finder i nogle tilfælde en fælles identifikation og status omkring deres minoritetsposition, når de er ekskluderet fra majoritetsamfundet. Inden for gadefællesskabet kan normer omkring respekt og ære få stor betydning og retfærdiggøre brugen af vold og anden kriminalitet.

Forebyggelse

En forebyggelsesmæssig tilgang er at styrke de sociale tilhørsforhold og positive relationer i og til de udsatte boligområder. Det kan dreje sig om at skabe øget liv, åbenhed og medborgerskab i boligområderne ved at understøtte fælles arrangementer, borgermøder, skabe væresteder eller starte foreninger. Man kan også øge den daglige mobilitet ind og ud af boligområderne for at mindske opdelingen mellem det og omgivelserne. Samtidig kan man undlade at omtale områder som "ghettoer". Sådanne tiltag er i god overensstemmelse med de områdebaserede teorier, fordi de netop kan være med til at svække de mekanismer, der trækker i retning af dannelse af lokalt baserede subkulturelle fællesskaber.

4. KULTURELLE FORKLARINGER

I såvel kriminologisk, sociologisk, antropologisk og socialpsykologisk teori og forskning er der bred enighed om, at "ethnicitet" er noget, som bliver socialt defineret eller konstrueret. Samtidig ses "kultur" som noget, der løbende forandrer sig. Der findes dog visse typer af kulturelle forklaringer på kriminalitetsrisiko. De bunder i en opfattelse af, at etniske minoritetsfamilier er præget af kulturelle forhold, der i nogle tilfælde er i konflikt med danske normer og værdier. De primære pointer er, at etniske minoritetsunge og især deres forældre kan have rødder i lande, der kulturelt adskiller sig fra "dansk kultur". Dette kan dels medføre konflikter mellem "dansk kultur" og oprindelseslandets kultur, dels medføre konflikter internt i familien mellem forældrene og de unge. Etniske minoritetsforældre kan have svært ved at give deres børn støtte og opbakning, fordi de ikke selv er fortrolige med danske normer og værdier, og det kan både øge risikoen for kriminalitet direkte, fx ved at acceptere vold som sanktionsmiddel, eller indirekte ved manglende støtte til de unges fritidsaktiviteter, skolegang, job med videre og kan øge risikoen for afvigelse.

Forebyggelse

De forebyggende indsatser kan have fokus på at mindske kulturelle misforståelser og modsætninger. Både i det kriminalpræventive arbejde og i det bredere sociale og integrationsmæssige arbejde finder man tiltag i den retning. Mange kommuner har forløb for nytilkomne flygtninge, der ud over sprogundervisning også rummer undervisning, dialog og diskussion af kulturelle forhold, som kan være vigtige at få forståelse for. Der er tale om bredere tiltag, der blandt meget andet kan have positive kriminalitetsforebyggende virkninger.

5. TRAUMATISERING

En stor del af børn og unge med ikke-vestlig baggrund er formentlig kommet til Danmark som krigsflygtninge eller er børn af flygtninge. Krig, hungersnød, flugt og lange tiders uvished om fremtiden kan medføre traumatisering hos både forældre og børn. Traomatisering er en mental tilstand af kaos, angst og hjælpeløshed.

Traumatiserede forældre kan have svært ved at give den omsorg og nærhed, deres børn har behov for, og det kan påvirke børnenes udvikling og adfærd negativt. Børnene kan også selv være traumatiserede, ligesom de kan "nedarve" traumat fra forældrene gennem sekundær traumatisering. Traumer kan øge børnenes aggressivitet og vrede, gøre dem utrygge og mindske deres sociale færdigheder.

Forebyggelse

Det er centralt, at familierne inddrages og hjælpes, så de meget hurtigt og effektivt støttes i dels at håndtere og leve med deres traumer, dels at vinde forældre- og omsorgsevnen tilbage, da børnenes psykiske og sociale tilstand er afhængig af forældrenes trivsel i Danmark. Forældrestøtte og psykologisk eller psykiatrisk behandling er metoder, der kan hjælpe forældrene.

Som sådan kan denne indsatsstype betegnes som væsentligt mere målrettet end de bredere sociale indsatser, der retter sig mod hele bydele eller subgrupper af befolkningen.

6. KONTROLTEORETISKE FORKLARINGER

Teorien tager udgangspunkt i, at mennesker vil være tilbøjelige til at begå kriminalitet, hvis der ikke er mekanismer, der afholder dem fra det. Der kan være ydre forhold, hvor omgivelserne regulerer adfærden, og indre faktorer som selvkontrol, hvor barnet er i stand til at modstå fristelser og pres udefra.

Når kontrollen skal komme fra samfundet, handler det om, at unge skal have en plads i samfundet og i samfundets fællesskaber. Manglende tilknytning til uddannelsessystemet, arbejdsmarkedet og fritidstilbud og begrænset tiltro til samfundets normer og værdier, kan betyde, at unge med minoritetsbaggrund mister motivationen til at følge samfundets normer og i stedet udvikler afvigende adfærd.

Den indre kontrol kommer bl.a. gennem opdragelsen, hvor barnet udvikler en stærk selvkontrol og evne til at modstå fristelser og pres udefra. Turbulente opvækstvilkår med traumatiserede eller socialt marginaliserede forældre har betydning for børnenes udvikling af mentale, følelsesmæssige og sociale evner – herunder selvkontrol.

Forebyggelse

Selvom teorien overordnet handler om betydningen af kontrol, er de forebyggelsesmæssige redskaber forskellige.

Hvis vi ønsker, at omgivelserne skal udøve positiv social kontrol over for de unge, må vi tidligt styrke tilknytningen til de etablerede samfundsinstitutioner og sikre, at uddannelsesinstitutioner, foreninger og arbejdspladser er gode til at rumme alle. Så det handler ikke bare om, at de unge skal bruge deres tid på mere almindelige aktiviteter frem for i gademiljøet, men om at få skabt en grundlæggende god tilknytning til familie, skole, fritidsaktiviteter eller arbejde. Derigennem kan de komme til at holde noget og få relationer, de ikke vil miste.

Socialt og kriminalpræventivt arbejde kan hjælpe de unge ind på arbejdsmarkedet, i uddannelsessystemet eller foreningslivet, mens familieinddragelse, familiebehandling og dialog kan hjælpe forældrene med at være gode rollemodeller. Sekundært kan man på forskellig vis arbejde med den enkelte unges adfærd ved at styrke den unges evne til at kontrollere impulser. Denne type indsats er typisk rettet mod unge, man allerede har en bekymring for, eller som måske allerede er påbegyndt en kriminel løbebane.

OPSAMLING AF DE SEKS FORKLARINGSMODELLER

De seks teoretiske retninger kan være med til at forklare kriminalitet blandt etniske minoritetsunge og andre unge, og de kan hver især i større eller mindre omfang pege på elementer, der vil være virksomme i en kriminalpræventiv indsats.

Samtidig er det sådan, at specifikke konkrete forebyggelsestiltag godt kan give mening ud fra flere af de forskellige teoretiske ræsonnementer.

For at komme kriminaliteten til livs skal vi fokusere på væsentlige mekanismer i samfundet, i lokalområder, institutioner og familier. Det er vigtigt at være opmærksom på de forestillinger og den indblanding, vi møder børn, familier og befolkningsgrupper med i hverdagen.

Overordnet kan det anbefales at styrke de unges muligheder for at leve et godt liv og opnå samme goder som jævnaldrende, etnisk danske unge ved at styrke deres faglige kompetencer og økonomiske situation, hvilket godt kan foregå i små, pragmatiske og håndholdte tiltag.

Det kan også anbefales at styrke relationen til det danske samfund gennem fritidsjob, foreningsliv eller frivilligt arbejde, fordi det vil kunne give de unge en stærkere social og samfundsmæssig position og dermed noget at miste.

Samlet set må vi heller ikke glemme, hvor vigtigt det er at hjælpe forældrene og familierne, så børnene kan vokse op i trygge rammer og med forældrenes støtte til livet. Behandling af traumer og hjælp til at styrke forældreevnen har derfor også en kriminalpræventiv indvirkning.

DEL 3

FOREBYGGENDE INDSATSER

Otte principper går igen i det forebyggende arbejde, og det anbefales derfor at integrere disse principper i kriminalpræventive indsatser over for blandt andet unge med minoritetsbaggrund. Principperne bygger på en lang række evalueringer og undersøgelser af kriminalitetsforebyggende tiltag.

Centrale principper i kriminalpræventivt arbejde

1. Tidlig indsats – begynder tidligt i forhold til barnets alder og problemtyngde, da mulighederne for grundlæggende og varige forandringer er lettere, jo tidligere der sættes ind
2. Helhedsorientering – støtter den unge i alle arenaer af livet
3. Lokal forankring – indsatser, der er integreret i det lokale miljø tæt på den unges hverdagsliv
4. Tværfaglighed og sammenhæng - samarbejde mellem forskellige aktører, herunder kommunale forvaltninger, skole- og fritidsordninger, politi, frivillige eller boligorganisationer
5. Interkulturelt fokus - forstår de sociale normer barnet er en del af, fx derhjemme, blandt jævnaldrende eller i en etnisk gruppe, og skaber tillidsfulde og anerkendende relationer i samspillet med børn, unge og familier
6. Familiebasering / inddragelse - inddrager den unges netværk i form af venner og familie, så indsatsen bliver et fælles projekt, som støtter den unge både i og uden for hjemmet
7. Relationsorientering - styrker relationerne mellem de unge, forældre og medarbejdere, fx ved at bruge rollemodeller eller mentorordninger
8. Langsigtethed - dvs. både som langvarige indsatser og som indsatser med langsigtet virkning for de unge.

Der findes flere forskellige typer indsatser, der med hvert deres fokus kan arbejde direkte eller indirekte med de unge i ønsket om at styrke deres muligheder for et godt og kriminalitetsfrit liv. Fire udbredte tilgange er:

- Aktivitetsbasering
- Kompetence- og identitetsudvikling
- Relationelt arbejde med brug af peer-to-peer metoden
- Tryghedsfremme gennem eksempelvis dialog.

TRE GODE EKSEMPLER

FRAK, Mindspring og Get2Sport er tre indsatser, som har vist sig at fungere godt inden for hvert deres område. De arbejder på forskellige niveauer og orienterer sig mod forskellige sfærer, ligesom de også rent organisatorisk er forankret forskelligt. Til sammen viser de en god bredde inden for det kriminalpræventive praksisfelt.

Forandringsdimensioner i de tre forebyggelsescases

Projekt Forandrings- dimensioner	FRAK	MindSpring	Get2Sport
Hvem/hvad	Ungerettet	Forældrerettet	Organisationsrettet
Middel	Ændre motivations- strukturer gennem arbejdsfællesskab	Kompetencegivende	Kapacitetsopbyggende
Sfære	Arbejdslivet	Familielivet	Fritidslivet
Organisatorer	Selvejende socialøkonomisk virksomhed	Frivillig organisation, frivillige og fagprofessionelle	Frivillig organisation, civilsamfund og kommunale

FRAK

FRAK tilbyder en beskæftigelsesindsats, som giver de unge et alternativ til gademiljøet og u hensigtsmæssige fællesskaber. Gennem gruppebaserede reelle arbejdsfællesskaber skabes der i FRAK et rum for personlig udvikling og relevant kompetenceopbygning. FRAK kan beskrives som en empowerment-orienteret beskæftigelsesindsats, der skal gøre de unge i stand til at opbygge både faglige og sociale kompetencer.

FRAK består af tre forskellige tilbud

- Et arbejdsstræningstilbud
- Et brobygningstilbud
- En social indsats.

FRAK er en beskæftigelsesindsats, hvor de unge fx ansættes til at hjælpe på festivaler (Roskilde Festival, Distortion eller madfestivaler) kulturevents og lignende med alt fra rengøring, salg, kommunikationsopgaver eller til opstilling og nedrivning af boder. Kendetegnende for størstedelen af opgaverne er, at de

er tidsbegrænsede - fra enkelte dage til flere måneder. Der er også eksempler på fastere arbejdsopgaver, hvor man gennem FRAK uddanner legeassistenter og børnepassere.

Det gælder for alle jobs, at det er 'kunden' – den arbejdsgiver, der har behov for arbejdskraft, der betaler de unges løn, og der er på den måde tale om rigtige opgaver frem for opgaver, der alene oprettes for at kunne tilbyde beskæftigelse.

JORD UNDER NEGLENE

I denne opgave var de unge ansat til at forskønne en forhave til en kommunal bygning på Nørrebro, hvor flere af de unge i forvejen ofte opholdt sig. En stor gruppe var ansat en eller flere dage om ugen. Der var tale om hårdt fysisk arbejde, hvor de unge rev hække og buske op, fjernede sten, rev blade væk, klippede hække ned, flyttede jord og plantede bede. Denne type opgave er en del af en af afdelingerne i FRAK, kaldet "Ukrudt".

Hvad kan FRAK?

Denne indsats kan være virksom, fordi de unge bruger tid på at beskæftige sig med almindelige, legitime aktiviteter, og muligheden for at beskæftige sig med alternative aktiviteter derfor mindskes. De unge inddrages i et positivt fællesskab, hvor de både får faglige og sociale succesoplevelser, der øger deres selvværd. Det kan støtte en positiv identitet i modsætning til den subkulturelle identitet, de måske allerede har fået af samfundet.

Det positive arbejdsfællesskab udvikler og udvider også de unges motivation og fremtidsdrømme, ligesom de får kompetencer, som kan være nyttige i andre sammenhænge. Den øgede motivation for uddannelse og arbejde, og erhvervelsen af de konkrete kompetencer, nedbringer risikoen for kriminalitet, da de unge gennem FRAK får et handlealternativ og opnår et ry og værdien af nye muligheder, de ikke vil miste.

Sagt på en anden måde, så kan FRAK være et positivt forum for identitetsudvikling, socialisering, modstempling og dannelse, der rækker ud over de fagspecifikke kompetencer, de arbejder med, og som de unge kan tage med sig og trække på i andre sammenhænge end den arbejdsrelaterede.

"... DET ER OGSÅ VIGTIGT AT SLÅ FAST, AT VI LEVERER EN GOD KVALITET. MAN SKAL IKKE KØBE OS, FORDI MAN SYNES, DET ER SYND FOR DE UNGE, MAN KØBER OS, FORDI MAN HAR EN OPGAVE, MAN VIL HAVE LØST"

MINDSPRING

Mindspring er en indsats, hvor flygtningeforældre mødes og deltager i et gruppeforløb med samtale og refleksion over forskellige temaer. Forløbet skal forebygge psykiske, sociale og familiemæssige problemer og styrke forældrenes handlekompetencer.

MindSpring-forløbet tager udgangspunkt i en velafprøvet manual. Manualen beskriver ni temaer, og til hvert tema er der udviklet øvelser, der skal gøre det lettere og mere håndgribeligt at tale om og arbejde med temaerne. Temaerne spænder bredt, men er alle udvalgt efter, hvad der erfaringsmæssigt kan være behov for at tale om, når man kommer som flygtning og skal til at være forælder i et nyt land.

Indsatsen anbefales i særdeleshed som en bred integrationsfremmende og livsforbedrende indsats for flygtningefamilier. Der er teoretisk tunge argumenter for, at indsatsen kan sætte konstruktive processer og dynamikker igang, der kan være gode over for deltageres børn.

I manualen er der et kort oplæg omkring hvert tema, hvorefter der er forskellige øvelser, deltagerne kan arbejde med. Øvelserne varierer efter deltageres kompetencer, så der fx er tegneøvelser, hvis en større andel af deltagerne er analfabeter.

INDSATSENS NI TEMAER

- Introduktion, spilleregler og opdragelse i et nyt land
- Kultur, normer og social kontrol
- Kommunikation, opdragelses- og læringsmetoder
- Børneopdragelse
- Identitet og identitetsforandring
- Kønsidentitet, ægteskab og ligestilling
- Stress
- Traumatisering
- Det at reagere med følelser.

Hvad kan Mindspring?

At mødes med ligesindede og deltage i brugerdreven læring på modersmålet skaber et åbent refleksions- og læringsrum, hvor deltagerne kan diskutere kulturelle forskelle, misforståelser og modsætningsforhold. Mødet er kendetegnet ved ligeværdighed gennem peer-to-peer-metoden frem for en klient-sy-

stem-relation, og det kan øge motivationen for læring og deling og motivation til at søge uddannelse og job. Det kan hæve familiernes socioøkonomiske status, hvilket igen mindsker risikoen for kriminalitet også blandt børnene.

Indsatsen har også potentiale til at mindske den kulturelle generationskløft, og det kan spille ind på kriminalitetsrisikoen. Forældrene får en øget forståelse for det danske samfunds normer og værdier og viden om andre opdragelsesmåder end dem, de selv kender. Det har vist sig at nedbringe brugen af vold som sanktioneringsmiddel. Læring af alternative, positive måder at takle konflikter på kan have kriminalpræventiv betydning for både børn og forældre. Indsatsen har vist sig at medvirke til at mindske konfliktniveauet og forbedre kommunikationen mellem børn og forældre, hvilket øger trivslen i hjemmet. Afslutningsvist kan indsatsen støtte og guide traumatiserede forældre i behandling, hvilket nedbringer risikoen for sekundær traumatisering, øger forældrenes omsorgsevne og samlet set mindsker risikoen for børnenes udvikling af afvigende adfærd.

"MAN KAN UDTRYKKE SIG BEDST OG FORSTÅ BEDST PÅ SIT EGET MODERSMÅL. OG DET ER VIGTIGT, NÅR MAN SIDDER OG SNAKKER OM DE HER EMNER, SOM BÅDE KAN VÆRE SVÆRE OG HÅRDE AT SNAKKE OM OG KOMPLICEREDE AT TALE OM, AT MAN SÅ KAN UDTRYKKE SIG FULDT UD. OG DET KAN MAN BEDST PÅ SIT EGET MODERSMÅL (...) DET ER LIDT DEN TEORI, DER OGSÅ LIGGER BAG DET HER, AT MAN KAN FÅ DET HELE MED, NÅR MAN TALER OM STRESS OG TRAUMER OG UDFORDRINGER"

MindSpring-konsulent

DIF GET2SPORT

DIF Get2Sport samarbejder med kommuner og civilsamfund om at forbedre mulighederne for, at frivillige idrætsforeninger kan fungere i de udsatte boligområder, så børn og unge i disse områder har mulighed for at blive en del af det frivillige foreningsliv og dyrke sport på lige fod med børn og unge i resten af Danmark.

Foreningsidrætten tilbyder et forum for børn og unge i udsatte boligområder, hvor de gennem positive relationer med voksne og andre unge inkluderes i et positivt, rummeligt fællesskab, der kan nedbringe risikoen for alternative, illegitime fællesskaber.

Hvad kan Get2Sport?

Idrætten er blind for sociale og etniske forskelle, og de etniske minoritetsunge kan på lige fod med andre få succesoplevelser, der øger deres kompetencer og selvværd. Dette kan samlet set virke forebyggende, da risikoen for, at de unge

søger succesoplevelser i andre, mindre hensigtsmæssige fællesskaber, mindskes. Foreningsidrætten kan fungere som en brobyggende social kapital, hvor de unge inkluderes i majoritetssamfundet og får mulighed for at opnå status og anerkendelse på lige fod med majoritetssamfundets øvrige unge. Succes og anerkendelse giver en positiv, social identitet frem for den subkulturelle identitet, de kan opleve at være behæftet med.

De kulturmøder, som sporten lægger op til, kan være med til at nedbryde subkulturelle dannelser inden for boligområdet. Sportens kontinuerlige og disciplinerende karakter giver også de unge nogle kompetencer, som de kan trække på både inden for og uden for sportens verden. Dette har vist sig at øge skoleglæden og kan desuden virke strukturerende på de unges liv generelt, hvilket også kan have kriminalpræventive virkninger.

Sagt på en anden måde: I sportsklubberne kan de unge opleve at vokse sammen og hver for sig i et positivt fællesskab på en måde, der rækker ud over det rent sportsmæssige. De lærer at forholde sig til regler og fungere i et fællesskab, de opnår en kropslig selvtillid, som styrker deres selvværd, og de kan mødes på tværs af etniske og kulturelle skillelinjer. Sporten er desuden velegnet som en form for fælles tredje, hvor man mødes og er sammen om det sportslige, mens der igangsættes processer, der rykker de unge i en positiv retning. Og endelig kan sporten give de unge anerkendelse og status på en positiv måde, der kan være et alternativ til den prestige, der kan opnås på gaden ved fx at være barsk og hård.

"FOR NOGLE ÅR SIDEN, SÅ SAGDE JEG TIL NOGEN AF DEM DÉR, "NU HAR I STÅET OG HÆNGT HER HVER TORS DAG AFTEN, MENS VI ANDRE SPILLER FODBOLD," OG DE VAR DUMME I KÆFTEN AT HØRE PÅ. OG JEG SPURGTE DEM, HVAD DE STOD HER FOR. "CHEF, HVOR SKAL VI ELLERS VÆRE?". OG JEG SAGDE, AT HER SPILLER FOLK FODBOLD, MENS DE KØRER RUNDT I DERES ÅNDSSVAGE BILER OG TALER GRIMT. MEN SÅ SAGDE GUTTERNE PÅ VORES SERIE 2 HOLD, AT DE KUNNE KOMME MED UGEN EFTER TIL EN TRÆNINGSKAMP. OG SÅ KOM DE DER I ALLE DERES BMW'ER, OG VI VAR ALLE SAMMEN LIDT OVERRASKEDE OVER, AT DE OVERHOVEDET KOM. MEN SÅ SPILLEDE DE BARE RØVEN UD AF BUKSERNE, OG DET BLEV ALTSÅ SÅ TIL VORES SERIE 6 HOLD, HVOR DE HAR SPILLET LIGE SIDEN. OG DE FÅR VORES TRØJER PÅ, OG DET ER DER BARE NOGET PRESTIGE I HERUDE, SÅ SÅ OPFØRER DE SIG ORDENTLIGT"

Kommunal samarbejdspartner i DIF Get2Sport

OPSAMLING PÅ FOREBYGGENDE INDSATSER

De tre indsatser kan på hver deres måde igangsætte vigtige processer, der kan have kriminalpræventiv indflydelse på børn, unge og familier. Alle eller de fleste erfaringsbaserede principper fra kriminalpræventivt arbejde findes i de tre indsatser.

Det er i særdeleshed det relationelle aspekt gennem de positive fællesskaber, der skabes i indsatserne, det tværfaglige og sammenhængsskabende princip samt det lokalt forankrende princip, der skinner igennem som medårsag til indsatsernes succes på området.

Fælles for indsatserne er også, at de gennem kompetenceopbygning og personlig udvikling igangsætter processer, hvis virkning kan række ud over indsatserne i sig selv, og som kan have en positiv betydning for familiernes, børnenes og de unges liv.

Dette styrker derfor en samlet vurdering af disse tre indsatser som lovende kriminalitetsforebyggende indsatser i arbejdet med familier og unge med minoritetsbaggrund, og praktikere på det kriminalpræventive felt kan derfor lade sig inspirere.

KILDER

Trine Ravn Nielsen, Christian Klement, Sune Qvotrup og Kathrine Vitus, Aalborg Universitet: *Kriminalitet og etniske minoriteter, Del 1 - en kortlægning af empiriske mønstre.*

Sune Qvotrup, Christian Klement, Trine Ravn Nielsen og Kathrine Vitus, Aalborg Universitet: *Kriminalitet og etniske minoriteter, Del 2 - en kortlægning af årsagsforklaringer.*

Trine Ravn Nielsen, Sune Qvotrup og Kathrine Vitus, Aalborg Universitet: *Kriminalitet og etniske minoriteter, Del 3 - et bud på forebyggelsesmæssige indsatser.*

